

Методика роботи «По той бік новин»

По той бік новин – незалежна інформаційна кампанія з медіаграмотності, фактчекінгу та розвитку критичного мислення.

Слоган – «Я не вірю на слово».

Засновник проєкту – громадська організація «Інститут розвитку регіональної преси».

Співавторка ідеї – Альона Романюк.

Редактор сайту - Сергій Одаренко

Фінансування - проєкт “По той бік новин” не пов’язаний та не підтримується фінансово державними та урядовими організаціями України. Джерела фінансування зазначаються відкрито та прозоро.

Мета проєкту – розвиток критичного мислення як системної, свідомої та кваліфікованої навички з аналізу інформації з залученням широкої аудиторії.

Завдання проєкту – публікація роз’яснювальних матеріалів перевірки повідомлень у інформаційному просторі за принципом «public fact check» на системній основі.

Ми працюємо за такими напрямками:

- перевіряємо інформацію на запит користувачів;
- спростовуємо фейки та перевіряємо факти, а також пояснюємо, як ми це робимо, щоб будь-хто міг перевірити нас;
- розповідаємо, як працюють маніпуляції, які тенденції/ознаки/контекст вказують на дезінформацію та викривлення інформаційного простору, а також показуємо інший погляд на актуальні питання;
- популяризуємо інструменти та алгоритми для перевірки інформації;
- залучаємо широку аудиторію для виявлення фейків, маніпуляцій та дезінформації.

Як ми обираємо матеріали для перевірки?

Для виявлення недостовірної або сумнівної інформації ми здійснюємо моніторинг повідомлень/інформації в соціальних мережах та онлайн-медіа, а також перевіряємо повідомлення від будь-яких користувачів Facebook та Instagram через відповідні сторінки кампанії «По той бік новин», а також на пошту behindthenews.ua@gmail.com.

Предметом нашої перевірки можуть бути журналістські матеріали; висловлювання політиків та публічних діячів; вірусні пости у соціальних мережах; вірусні повідомлення у месенджерах; відео та фото матеріали тощо.

Ми попередньо оцінюємо повідомлення на актуальність теми, агресивність подачі інформації, швидкість її поширення та охоплення аудиторії.

Якщо інформація з повідомлень відповідає цим критеріям, команда здійснює попередню перевірку, оцінює перспективність теми та вирішує – розпочати чи припинити повноцінну підготовку матеріалу для «По той бік новин».

Ознаки, що можуть вказувати на дезінформацію:

- відсутність посилань на першоджерела;
- відсутність фактологічного підтвердження (посилань, свідчень реальних людей, фото або відео підтверджень, інформації від офіційних джерел);
- емоційно забарвлена подача інформації;
- використання інформації з анонімних джерел без належного підтвердження з інших джерел та за відсутності інших фактологічних підтверджень;
- використання фраз, вирваних з контексту;
- відсутність балансу думок;
- невідповідність експертизи (експертна думка є невідповідною коментованому предмету, явищу чи ситуації);
- поширення інформації сумнівними ресурсами (без вихідних даних, нещодавно зареєстрованих,
- наявність спонукання до дій;
- ознаки цифрової підробки, змінених метаданих фото- та відеоматеріалів тощо.

Перевірка інформації

Перевірка інформації здійснюється шляхом:

- пошуку першоджерел інформації у відкритому доступі;
- пошуку підтвердження фактів у відкритих джерелах;
- пошуку свідків/очевидців/документів;
- надсилання запитів на доступ до публічної інформації до офіційних органів;
- запитів до експертів з відповідної тематики;
- аналізу ресурсів поширення інформації (інтернет-ресурси, медіа, організації та їхніх авторів);
- збір інформації з відкритих джерел про ресурси поширення інформації та авторів неправдивих повідомлень.

Перевірка інформації здійснюється щонайменше з двох незалежних одне від одного джерел інформації. Ми докладемо максимальні зусилля для пошуку кількох джерел інформації.

Під час перевірки фактів ми розкриваємо відповідні інтереси джерел, які цитуємо. Це дозволяє читачам/глядачам обґрунтовано зробити висновок, що ці інтереси можуть вплинути на точність наданих доказів. Також розкриваємо у своїх перевірках фактів

будь-які комерційні чи інші подібні інтереси, якщо існує обґрунтоване припущення, що вони можуть вплинути на результати перевірки фактів.

Ми використовуємо першоджерела інформації, якщо вони доступні. У випадку недоступності першоджерел, можуть бути використані вторинні джерела інформації з обов'язковим поясненням, чому використано саме таке джерело.

Ми зазначаємо в наших матеріалах джерела всіх суттєвих доказів, які використовуються під час перевірки фактів, надаючи відповідні посилання. Таким чином користувачі можуть повторити нашу роботу, якщо бажають.

Аналіз достовірності

Після того, як всі факти пройшли перевірку, отримано відповіді на інформаційні запити та отримано необхідні коментарі, є результати аналізу ресурсу, що поширює інформацію, фото та відео, команда “По той бік новин” формує аналітичну публікацію та виносить вердикт.

Висновки

До фактчекінгових матеріалів належать публікації із плашками на зображенні, “Правда”, “Маніпуляція”, “Фейк” (“Брехня”).

Вердикти, які ухвалює команда в результаті своєї роботи та які використовуються для маркування матеріалів «По той бік новин»:

«*Правда*» – інформація правдива, факти викладено коректно, допускаються невідповідності у формулюваннях цифр (наприклад статистика, дані ВВП і тп) до 10%.

«*Правда, але є але*» – інформація в матеріалі є перевіреною, факти викладені точно та відповідно до контексту, проте є нюанси, на які команда вважає за потрібне звернути увагу громадян/ок та/або розширити інформацію чи додати коментарі експертів з відмінною позицією.

«*Маніпуляція*» – матеріал містить як правдиві, так і неправдиві факти, в тому числі вирвані з контексту чи підмінені поняття, представлено таким чином, щоб підхтовхнути аудиторію зробити невірний висновок; вводить вводить користувача в оману. Маніпуляцією також може бути інформація, де відсутні будь-які докази, що можуть довести або спростувати правдивість.

«*Фейк*» (або «*Брехня*») – інформація, заснована (побудована) на викривленій або повністю недостовірному фактологічному матеріалі, що підтверджено в процесі перевірки.

Робота з помилками

У команді працюють відповідальні фахівці та у своїй роботі використовують принцип «double-check» (подвійної перевірки). Проте ніхто не застрахований від помилок. Саме тому ми публічно пояснюємо, як ми перевіряємо факти, щоб наші користувачі могли перевірити нас.

Ми заохочуємо всіх, хто нас читає та знайшов/ла помилку в наших матеріалах, повідомляти про неї через Facebook та Instagram сторінки кампанії «По той бік новин», а також на пошту behindthenews.ua@gmail.com.

Якщо знайшли помилку та хочете звернутись до нас, опишіть коротко, у якій публікації ви побачили невідповідність та у чому її суть. У разі підтвердження помилки ми переглянемо матеріал та обов'язково виправимо помилку із відповідною позначкою. Ми не видаляємо текст, а показуємо – де помилилися і на що варто звернути увагу.